

Az út a,
BOLDOGSÁGHOZ

ÉSSZERŰ ÚTIKALAUZ A JOBB ÉLETHEZ

Talk to us
CLICK HERE

KINEK: _____

KITŐL: _____

HOGYAN HASZNÁLJUK EZT A KÖNYVET

*B*arátaidat, ismerőseidet természetesen segíteni szeretnéd.

Válassz valakit, akinek cselekedetei, bármilyen enyhén is, de befolyásolhatják saját túlélésedet.

Írd az illető nevét a borítón lévő felső vonalra.

Írd, vagy pecsételd saját neved a borítón lévő második vonalra.

Ajándékozd meg az illetőt a könyvecskével.

Kérd meg, hogy olvassa el.^o Látni fogod, hogy őt is fenyegeti mások lehetséges helytelen viselkedése.

Adj neki még több példányt is e könyvből, de azokra ne írd rá a neved: hadd írja rá ő a magáét. Vedd rá, hogy ajándékozza e példányokat olyan embereknek, akik szerepet játszanak az életében.

Így folytatva nagymértékben javítod majd saját túlélési lehetőséged, és az övékét is.

Ez egy út a magad és mások számára egy sokkal biztonságosabb és boldogabb élet felé.

**Talk to us
CLICK HERE**

o. A szavaknak néha több különböző jelentése is van. E könyv lábjegyzeteiben lévő meghatározások a szónak csak a szövegben használt jelentését adják meg. Ha e könyvben bármi olyan szót találsz, amit nem ismersz, nézz utána egy jó értelmező szótárban! Ha nem teszed, félreértések és lehetséges viták keletkezhetnek.

MIÉRT ADTAM NEKED EZT A KÖNYVET?

*F*ontos nekem a túlélésed¹.

BOLDOGSÁG²

*A*z igaz öröm és boldogság értékes.

Ha valaki nem él túl, akkor számára sem az öröm, sem a boldogság nem érhető el.

Nehéz egy kaotikus³, tisztességtelen és általánosan erkölcstelen⁴ társadalomban a túléléssel próbálkozni.

Minden egyén vagy csoport törekszik arra, hogy ami örömet csak tud, megszerezzen az élettől, és amennyire csak lehet, ne érje fájdalom.

A körülötted lévők rossz cselekedetei a te túlélésed fenyegethetik.

Mások tisztességtelensége és helytelen viselkedése miatt a saját boldogságod tragédiába és bánatba fordulhat.

Biztos vagyok benne, hogy vissza tudsz emlékezni olyan esetekre, amikor ez tényleg megtörtént. Az ilyen rossz cselekedetek csökkentik az ember túlélését, és árnyékot vetnek boldogságára.

1. **túlélés:** az életben maradás, a folytonos létezés, az életben levés tevékenysége.

2. **boldogság:** a jóllét, elégedettség, öröm állapota; örömteli, vidám, zavartalan létezés; a reakció arra, amikor jó dolgok történnek velünk.

3. **kaotikus:** a teljes rendezetlenség vagy zűrzavar jellemzőivel vagy természetével rendelkező.

4. **erkölcstelen:** nem erkölcsös; a jó viselkedési szokásokat nem követő; nem helyesen cselekvő; a helyes viselkedésről alkotott bármely elképzelést nélkülöző.

Te is fontos vagy más emberek számára. Hallgatnak rád. Hatni tudsz másokra.

És neked sem mindegy, hogy ismerőseid boldogok-e vagy boldogtalanok.

E könyvet használva – különösebb nehézség nélkül – segíthetsz nekik a túlélésben, és abban, hogy boldogabb életet éljenek.

Bár mások boldogságát senki sem tudja garantálni, a túlélésre és a boldogságra való esélyükön azért lehet javítani. És az övékkel a tiéd is javulni fog.

Módotban áll megmutatni az utat egy kevésbé veszélyes és boldogabb élethez.

Talk to us
CLICK HERE

I. TÖRŐDJ MAGADDAL!

I-1. Gondoskodj róla, hogy ellátást kapj, amikor beteg vagy!

Az emberek, amikor betegek, gyakran nem különítik el magukat a többiektől, vagy nem törekszenek arra, hogy megfelelő kezelést kapjanak, még akkor sem, ha betegségük fertőző. Mint azt könnyen láthatod, ez veszélyeztethet téged. Ragaszkodj hozzá, hogy ha valaki beteg, tegye meg a megfelelő óvintézkedéseket, és kapjon megfelelő ellátást!

I-2. Tartsd tisztán a tested!

Azok, akik nem fürdenek, vagy nem mosnak kezet rendszeresen, kórokozókat hordozhatnak. Veszélyeztetnek téged. Nagyon is jogodban áll ahhoz ragaszkodni, hogy az emberek rendszeresen fürödjenek és mossanak kezet. Munka vagy testgyakorlás közben elkerülhetetlenül összepiszkolódik az ember. Vedd rá őket, hogy utána tisztálkodjanak meg!

I-3. Vigyázz fogaid épségére!

Azt mondják, ha az ember minden étkezés után fogat mosna, nem romlanának a fogai. A fogmosás, vagy a rágógumi minden étkezés után, sokat segít abban, hogy megóvjunk másokat is a szájbetegségektől és a rossz lehelettől. Javasold másoknak is, hogy vigyázzanak fogaik épségére!

1-4. Táplálkozz megfelelően!

Azok az emberek, akik nem táplálkoznak megfelelően, nem nagyon válnak sem a te hasznodra, sem önmagukéra. Energiaszintjük többnyire alacsony. Néha ingerlékenyek. Könnyebben megbetegszenek. A megfelelő táplálkozás nem kíván különös diétákat, azt viszont igenis megkívánja, hogy az ember rendszeresen egyen tápláló ételeket.

1-5. Pihenj eleget!

Bár az életben sokszor előfordul, hogy valakinek a rendes alvásidejébe nyúlóan is dolgoznia kell, ha az ember rendszeresen elmulasztja a megfelelő pihenést, az teherré teheti őt mások számára. A fáradt emberek nem éberek. Hibákat követhetnek el. Balesetek érik őket. Épp mikor szükséged lenne rájuk, a nyakadba zúdíthatják az egész munkát. Veszélyeztetnek másokat. Ragaszkodj hozzá, hogy akik nem pihennek eleget, pihenjenek!

2. LÉGY MÉR TÉKLETES!

2-1. **Ne fogyassz ártalmas drogokat!**

Azok az emberek, akik drogokat fogyasztanak, nem mindig látják az őket körülvevő valós világot. Nincsenek igazán *ott*. Az országúton, véletlen találkozáskor, otthon nagyon veszélyesek lehetnek rád nézve. Az emberek tévesen úgy hiszik, hogy „jobban érzik magukat”, vagy „jobban tudnak működni”, vagy „egyszerűen csak boldogok”, amikor kábítószerre szereznek. Ez is csak tévhit. A kábítószerrel előbb vagy utóbb tönkreteszik őket testileg. Beszéld le az embereket a kábítószer-fogyasztásról! De ha már élnek veled, bátorítsd őket, hogy kérjenek segítséget a leszokáshoz!

2-2. **Ne fogyassz túl sok alkoholt!**

Az alkoholt fogyasztó emberek nem éberek. Az alkohol rontja a reakcióképességüket, még akkor is, ha nekik úgy tűnik, hogy éberebbek tőle. Az alkoholnak orvosi szempontból van némi értéke. De ezt durván túl lehet becsülni. Ne hagyd, hogy bárki, aki előzőleg ivott, autóval vagy repülőn vigyen téged! Az ivás többféle módon követelhet életeket. Egy kevés ital is épp elég; ne engedd, hogy túl sok belőle boldogtalansághoz vagy halálhoz vezessen! Tartsd vissza az embereket a túlzott ivástól!

*A fenti pontokat betartva az ember testileg
képesebb lesz élvezni az életet.*

5. **mértékletes:** túlzásokba nem eső; dolgokat túlzásba nem vivő; vágyait fékezni képes.

3. NE ÉLJ SZABADOS⁶ NEMI ÉLETET!

A szex az az eszköz, amelynek révén az emberi faj a gyerekeken és a családon keresztül továbbviszi önmagát a jövőbe. Sok öröm és boldogság származhat belőle: a természet rendelte így azért, hogy a faj fennmaradjon. Ám ha rosszul használják vagy visszaélnék vele, súlyos büntetéseket hordoz magában: úgy tűnik, a természet ezt szintén így rendelte.

3-I. *L*égy hű szexuális partneredhez!

A szexuális partner hűtlensége erősen csökkentheti az ember túlélését. A történelemben és az újságokban tengernyi példa található a hűtlenség miatt fellángoló emberi szenvedélyek szülte erőszakra. A „bűntudat” még a kisebb gonosz. A féltékenység és a bosszú a nagyobb szörny: az ember soha nem tudhatja, mikor ébred fel. Az mind nagyon szép, ha „civilizáltságról”, a „gátlások levetkőzéséről” és „megértésről” beszélünk; ám a tönkretett életet szavak nem fogják helyrehozni. A „bűntudat érzése” közel sincs olyan éles, mint egy kés a hátban, vagy a levesbe örlött üveg.

Ráadásul itt van az egészség kérdése is. Ha nem ragaszkodsz ahhoz, hogy szexuális partnered hűséges legyen, betegségnek teszed ki magad. Egy nagyon rövid ideig azt állították, hogy a nemi betegségeket mind kordában tartják. Most nem ez a helyzet – már ha valaha is ez volt. Ma az ilyen betegségeknek gyógyíthatatlan fajtái is léteznek.

6. **szabados:** a szokás és az erkölcs korlátait semmibevevő; féktelen, zabolátlan, kicsapongó.

A helytelen szexuális viselkedés problémái nem új keletűek. A buddhizmus erős és befolyásos vallása a hetedik században eltűnt Indiából. Saját történetíróik szerint, az ok a kolostoraikban tapasztalható szexuális szabadosság volt. Modernebb korokban, amikor egy szervezetben – legyen az üzleti vagy bármi egyéb – általánosan elterjed a szabados szexuális viselkedés, a szervezet hanyatlása figyelhető meg. Családok hullanak szét a hűtlenség jelenlétében, nem számít milyen civilizáltan vitatják is meg a dolgot.

A pillanat készítése egy egész élet bánatává válhat. Vésd ezt a körülötted élők eszébe, s őrizd saját egészséged és örömed!

A szex egy nagy lépés a boldogsághoz és az örömhöz vezető úton. Semmi rossz nincs benne, ha együtt jár vele a hűség és a jó ízlés betartása.

4. SZERESD ÉS SEGÍTSD A GYEREKEKET!

A ma gyermekeiből lesz a holnap civilizációja. Napjainkban világra hozni egy gyereket kissé olyan, mintha az oroszlán barlangjába dobnánk. A gyerekek nem tudnak bánni a környezetükkel⁷, és nincsenek valódi erőforrásaik. A boldoguláshoz szeretetre és segítségre van szükségük.

Ennek a problémának a megvitatása kényes dolog. Arra, hogy hogyan neveljünk vagy ne neveljünk egy gyereket, majdnem annyi elmélet van, ahány szülő. Viszont, ha valaki helytelenül csinálja, annak sok bánat lehet az eredménye, és még az illető saját idősebb éveit is bonyolulttá teheti. Néhányan úgy próbálnak gyereket nevelni, ahogy őket nevelték; mások épp az ellenkezőjét kísérlik meg; sokan ahhoz az elképzeléshez ragaszkodnak, hogy a gyerekeket egyszerűen hagyni kell, hadd nőjenek maguktól. Ezek közül egyik sem garantálja a sikert. Az utóbbi módszer egy materialista⁸ elképzelésen alapul, miszerint a gyerek fejlődése párhuzamos az emberi faj evolúciós⁹ történetével; hogy valamilyen varázslatos módon, melyre nincs magyarázat, a gyerek „idegei”, ahogy idősebb lesz, majd „megérnek”, az eredmény pedig egy erkölcsös¹⁰, jól viselkedő felnőtt lesz. Habár az elmélet

7. **környezet:** az embert körülvevő dolgok; a körülöttünk lévő anyagi dolgok; a terület, ahol valaki él; az élő dolgok, tárgyak, terek és erők, amelyekkel valaki együtt él, akár közel, akár távol vannak.

8. **materialista:** azzal a véleménnyel kapcsolatos, hogy csak fizikai anyag létezik.

9. **evolúciós:** egy nagyon ősi elmülethez kapcsolódó, miszerint minden növény és állat egyszerűbb formákból fejlődött ki, és inkább a környezetük alakította őket, minthogy tervezve vagy teremtve lettek volna.

10. **erkölcsös:** képes megkülönböztetni a viselkedésben a helyest a helytelentől; ennek megértése alapján határozó és cselekvő.

könnyen cáfolható – egyszerűen észre kell venni a bűnözők hatalmas tömegét, akiknek valahogy mégsem értek meg az idegei –, ez lusta módja a gyereknevelésnek, bár némi népszerűségre tett szert. Civilizációd jövőjéről vagy idősebb éveidről pedig nem gondoskodik.

A gyerek kissé olyan, akár a tiszta lap. Ha helytelen dolgokat írsz rá, akkor helytelen dolgokat fog mondani. De a lappal ellentétben a gyerek képes elkezdni az írást: s leginkább a már leírtakat írja majd. A problémát bonyolítja, hogy bár a legtöbb gyerek képes nagyon rendes lenni, néhányan elmebeteg, sőt ma már vannak, akik kábítószerfüggőként születnek, bár az ilyen esetek ritka kivételek.

Semmi jóra nem vezet, ha csak túláradó játék- és ajándéközönnel próbáljuk „megvenni” a gyereket, vagy szeretetünkkel próbáljuk „megfojtani” és védelmezni: az eredmény elég szörnyű lehet.

El kell döntenünk, hogy mit akarunk, mivé váljon a gyerek. Ezt több dolog befolyásolja: a) alapjában véve mivé *képes* válni veleszületett alkatának és a benne rejlő lehetőségeknek köszönhetően; b) maga a gyerek mi szeretne valójában lenni; c) mi mit szeretnénk, mi legyen belőle; d) a rendelkezésre álló erőforrások. De ne feledd, bármit is jelent mindez, a gyerek *nem* fog jól túlélni, hacsak végül nem válik önállóvá és *nagyon* erkölcsössé. Másként a végeredmény alighanem teher lesz mindenki számára, beleértve őt magát is.

Bármennyire is szeretjük a gyereket, ne feledjük, hogy hosszú távon nem tud jól túlélni, ha nem indítjuk el a túléléshez vezető úton. Nem a véletlen műve lesz, ha rossz útra téved: a jelenkori társadalmat a gyerek kudarcára szabták.

Rendkívül sokat segít, ha eléred, hogy a gyerek megértse az e könyvben szereplő szabályokat, és beleegyezzen követésükbe.

Ténylegesen az működik, ha egyszerűen megpróbálunk a gyerek barátja lenni. Kétségtelenül igaz, hogy a gyereknek szüksége van barátokra. Igyekezz rájönni, hogy mi valójában a problémája, és próbálj segíteni ennek megoldásában úgy, hogy nem zúzd szét saját megoldásait! Figyelj oda rájuk – és ez még a csecsemőkre is vonatkozik. Hallgasd meg, amit a gyerekek elmondanak neked az életükről! Hagyd, hogy *ők* segítsenek – ha nem hagyod, nyomasztani fogja őket a kötelezettség¹¹ érzése, amelyet utána magukba kell fojtaniuk.

Hatalmas segítséget jelent majd a gyerek számára, ha eléred, hogy megértse ezt a boldogsághoz vezető utat, egyetértsen vele, valamint ha ráveszed arra, hogy kövesse. Ez óriási hatással lehet a túlélésére – és a tiédre is.

A gyerek tényleg nem boldogul szeretet nélkül. A legtöbbjük bőségesen tud szeretetet adni cserébe.

*A boldogsághoz vezető út mentén ott
a gyerekek szeretete és segítése a csecsemőkortól
a felnőttkor küszöbéig.*

11. **kötelezettség:** annak az állapota vagy ténye, hogy tartozunk valamivel valakinek, kapott dolgokért, szívességekért vagy szolgálatokért cserébe.

5. TISZTELD ÉS SEGÍTSD SZÜLEIDET!

Egy gyerek nézőpontjából néha nehéz megérteni a szülőket. A nemzedékek között különbségek vannak. De az igazat megvallva, ez nem akadály. Ha valaki gyenge, fennáll a kísértés, hogy kibúvókban és hazugságokban keressen menedéket: ez építi fel a falat.

A gyerekek *képesek* rendezni nézeteltéréseiket szüleikkel. Mielőtt bármiféle kiabálás kezdetét venné, az ember legalább megpróbálhatja csendesen megbeszélni a dolgot. Ha a gyerek őszinte és becsületes, akkor lehetetlen, hogy a kérés süket fülekre találjon. Gyakran lehetséges kompromisszumot¹² kötni, amelyben mindkét fél kölcsönös megértésre talál, és amelyben egyet tudnak érteni. Nem mindig könnyű kijönni másokkal, de meg kell próbálni!

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a szülők majdnem mindig attól az igen erős vágyuktól indítatva cselekszenek, hogy azt tegyék, amiről úgy hiszik, a legjobb a gyerek számára.

A gyerekek tartoznak szüleiknek felnevelésükért – ha a szülők felnevelték őket. Noha néhány szülő annyira ádázul független, hogy semmit nem hajlandó elfogadni a tartozásért cserébe, mindamellet igaz, hogy gyakran eljön az idő, amikor a fiatalabb nemzedéken a sor, hogy gondoskodjon szüleiről.

12. **kompromisszum:** nézeteltérések rendezése, amelyben mindegyik oldal enged valamely pontot illetően, miközben más dolgok mellett kitart, és ezáltal kölcsönös egyetértésre jutnak.

Mindennek ellenére is, nem szabad megfélelkezünk róla, hogy ők az egyedüli szüleink – és mint ilyeneket, mindentől eltekintve, tisztelnünk és segítenünk kell!

*A boldogsághoz vezető út magában foglalja,
hogy jó viszonyban legyünk szüleinkkel
vagy azokkal, akik felneveltek minket.*

6. MUTASS JÓ PÉLDÁT!¹³

Sok ember van, akire befolyással vagyunk. A befolyás lehet jó, vagy lehet rossz.

Ha az ember úgy éli az életét, hogy betartja e tanácsokat, akkor jó példát mutat.

A körülötte lévőkre, bármit mondjanak is, ez elkerülhetetlenül hatással lesz.

Bárki, aki megpróbál erről lebeszélni, azért teszi, mert valójában ártani akar neked, vagy mert saját érdekeit igyekszik szolgálni. A lelke mélyén azonban tisztelni fog téged.

Saját túlélési esélyeid hosszú távon javulni fognak, mivel mások, befolyásod hatására, kevésbé jelentenek majd fenyegetést. Egyéb előnyök is vannak.

Ne becsüld le a hatást, amellyel másokra egyszerűen azzal lehetsz, hogy megemlíted e dolgokat, és te magad jó példát mutatsz!

A boldogsághoz vezető út megköveteli, hogy jó példát mutassunk másoknak.

¹³ **példa:** valaki vagy valami, akit érdemes utánozni vagy másolni; minta; modell.

7. TÖREKEDJ AZ IGAZSÁGGAL¹⁴ ÉLNI!

A hamis adatok ostoba hibák elkövetését okozhatják. Akár az igaz adatok befogadásában is meggátolhatnak.

Csak akkor oldhatjuk meg a létezés problémáit, ha igaz adatokkal rendelkezünk.

Ha a körülöttünk élők hazudnak nekünk, az ahhoz vezet, hogy hibákat követünk el, és a túlélési lehetőségünk csökken.

Hamis adatok sok forrásból származhatnak: oktatás, társadalom, foglalkozás.

Sokan akarnak elhitetni veled dolgokat csak azért, hogy ezzel a saját malmukra hajtsák a vizet.

Az igaz, ami a számodra igaz.

Senkinek nincs joga adatokat erőltetni rád, és utasítani, hogy hidd el, vagy különben megjáród. Ha számodra nem igaz, akkor nem igaz.

A magad módján gondold át a dolgokat, fogadd el, ami számodra igaz, a többit pedig vedd el! Nincs szomorúbb annál, mint ha az ember hazugságok káoszában próbál meg élni.

7-1. *N*e mondj ártalmas hazugságokat¹⁵!

Az ártalmas hazugságok a félelem, a rosszindulat és az irigység termékei. Kétségbeesett tettebbe

14. **igazság:** az, ami megegyezik a tényekkel és a megfigyelésekkel; az összes tény és adat átnézésének eredményeképpen keletkező logikus válaszok; vágy, tekintély vagy előítélet által nem befolyásolt következtetés, amely bizonyítékon alapul; egy elkerülhetetlen tény, tekintet nélkül arra, hogyan jutottunk el hozzá.

15. **hazugságok:** hamis kijelentések vagy információk, amelyeket szándékosan igaznak állítanak be; valótlanság; bármi, amit arra szántak, hogy félrevezessen vagy téves benyomást keltsen.

hajszolhatják az embereket. Életeket tehetnek tönkre. Egyfajta csapdát teremtenek, amelybe beleeshet az is, aki mondja, és az is akinek szánják. Az eredmény az emberek között és társadalmi szinten is káosz lehet. Sok háború robbant már ki ártalmas hazugságok miatt.

Meg kell tanulnunk észlelni és visszautasítani őket.

7-2. **Ne tanúskodj hamisan!**

Komoly büntetést von maga után, ha valaki hamisan esküszik, vagy hamis „tényekről” tanúskodik. Ezt „hamis tanúzásnak” nevezik, és súlyosan büntetik.

*Az út a boldogsághoz az igazsághoz
vezető út mentén halad.*

8. NE GYILKOLJ!¹⁶

A legtöbb nép a legősibb időktől egészen napjainkig tiltotta és súlyosan büntette a gyilkosságot. Ez olykor azt a tágabb értelmezést kapta, hogy „Ne ölj!”, jóllehet ugyanannak a műnek egy későbbi fordításából kiderült, hogy az így szól: „Ne gyilkolj!”

Jelentős különbség van e két szó, az *öl* és a *gyilkol* között. A mindenfajta ölés elleni tilalom kizárná az önvédelmet; törvényellenessé tenné, hogy elbánjunk a csecsemőt megmarni készülő kigyóval; zöldségevésre fogná az emberi fajt. Biztos vagyok benne, hogy sok példát tudsz elképzelni azokra a nehézségekre, amelyeket egy mindenfajta ölés elleni tilalom idézne elő.

A „gyilkosság” teljesen más dolog. A meghatározás szerint ez „egy (vagy több) emberi lény törvényellenes megölése egy másik által, különösen, ha előre megfontolt rossz szándékkal teszi”. Könnyen láthatjuk, hogy e pusztító erejű fegyverekkel teli korban túlságosan is könnyű lenne gyilkolni. Nem tudnánk létezni egy olyan társadalomban, ahol mi magunk, családjaink vagy barátaink olyanok kényére-kedvére lennénk kiszolgáltatva, akik minden különösebb ok nélkül életeket oltanak ki.

A gyilkosság jogosan kap elsődleges hangsúlyt a társadalmi megelőzésben és megtorlásban.

Az ostobák, a gonoszok és az örültek gyilkossággal akarják megoldani valós vagy képzelt problémáikat – és ismeretes, hogy ezt akár minden ok nélkül is megteszik.

16. **gyilkol**: valaki törvénytelenül megöl egy (vagy több) emberi lényt, különösképp előre megfontolt rossz szándékkal.

Állj mellé bármely bizonyíthatóan hatékony programnak, amely kezeli ezt az emberiség elleni fenyegetést, és támogasd! Saját túlélésed múlhat ezen.

A boldogsághoz vezető úthoz nem tartozik hozzá sem barátaid, családod meggyilkolása, vagy az, hogy téged gyilkoljanak meg.

9. NE TÉGY SEMMI TÖRVÉNYELLENESET!

Törvényellenes tettek azok, amelyeket hivatalos rendszabályok vagy törvények tiltanak.

Ezek uralkodók, törvényhozó testületek és bírák termékei. Rendszerint törvénykönyvekben vannak leírva. Egy rendezett társadalomban kiadják, és általánosan nyilvánosságra hozzák őket. Egy komor – és gyakran bűnözés sújtotta – társadalomban az embernek ügyvédhez kell fordulnia, vagy különlegesen képzettnek kell lennie ahhoz, hogy mindet ismerje. Az ilyen társadalom szokta azt mondani, hogy: „A törvény nem ismerete nem mentség a törvényszegésre.”

Mindamellett a társadalom minden tagjának, legyen akár fiatal, akár idős, felelőssége tudni, mit tekint az adott társadalom „törvényellenes tettetnek”. Meg lehet kérdezni az embereket, és vannak könyvtárak, ahol utána lehet nézni.

A „törvényellenes tett” nem olyan odavetett utasítás iránti engedetlenség, mint például: „Menj aludni!” Ez olyan tett, amelynek elkövetése a bíróságok és az állam részéről kirótt büntetést eredményezhet: az állami propagandagépezet¹⁷ részéről kipellengérezést¹⁸, bírságot, sőt akár bebörtönzést is.

Amikor az ember törvényellenes tettet követ el – kicsit vagy nagyot –, támadásnak teszi ki magát az állam részéről. Nem számít, elkapják-e vagy sem, ha

17. **propaganda:** eszmék, információk vagy pletykák terjesztése valaki saját ügyének előmozdítására és/vagy, hogy mások ügyének ártson, gyakran az igazságra való tekintet nélkül; az a tett, hogy hazugságokat tesznek be a sajtóba vagy a rádióba és a TV-be azért, hogy amikor egy személy bíróság elé kerül, bűnösnek találják; az a cselekedet, hogy hamis módon tönkreteszik egy személy jó hírét, hogy ne hallgassanak rá. Propagandista: egy személy vagy csoport, aki propagandát csinál, gyárt vagy gyakorol.

18. **kipellengérezés:** nevelés, közmegevetés, lenézés vagy sértegetés tárgyává tétel.

törvényellenes tettet követ el, azzal máris meggyengítette saját védekezési képességét.

Majdnem minden dolog, amit próbálunk megvalósítani, és igazán megéri, gyakran tökéletesen törvényes utakon is véghezvihető. A „törvényellenes” út veszélyes és időpazarló útlevegás. A törvényellenes tettek elkövetéséből származó képzelt „előnyökről” rendszerint kiderül, hogy nem érik meg.

Az állam és a kormány hajlamos egy némileg nem gondolkodó gépezet lenni. Törvények és törvénykönyvek alapján létezik és működik. Úgy van berendezve, hogy csatornáin keresztül lesújtson a törvényellenességre. Mint ilyen, kiengesztelhetetlen¹⁹ ellenség tud lenni; hajthatatlan²⁰ a „törvényellenes tettek” dolgában. Amikor az ember törvényekkel és törvénykönyvekkel találja szemben magát, olyankor a dolgok helyessége vagy helytelensége nem számít, csak a törvények számítanak.

Ha rájössz, vagy felfedezed, hogy a körülötted élők „törvényellenes tetteket” követnek el, tégy meg minden tőled telhetőt, hogy lebeszélj őket ezekről! Te magad szenvedhetsz miatta – aki még csak nem is vagy részese. A vállalat könyvelője meghamisítja a könyvelést: bármely ebből származó felbolydulásban a vállalat csődbe juthat, te pedig elveszítheted az állásod. Az ilyen esetek erősen kihathatnak saját túlélésünkre.

Bármely olyan csoport tagjaként, amelyet törvények köteleznek, támogasd e törvények világos közzétételét, hogy megismerhetőek legyenek. Támogass bármilyen jogi vagy politikai törekvést az adott csoportra vonatkozó törvények egyszerűsítésére,

19. **kiengesztelhetetlen:** nem nyitott a megbékítésre, megengedésre vagy arra, hogy a kedvében járjanak; könyörtelen; kérlelhetetlen.

20. **hajthatatlan:** kemény; nem engedő; olyan, ami nem török meg; állhatatos; bármi más véleményt visszautasító; semminek be nem hódoló.

tisztázására és rendszerbe foglalására. Ragaszkodj ahhoz az alapelvhez, hogy a törvény előtt minden ember egyenlő: ez egy olyan alapelv, amely a maga idejében és helyén – az arisztokrácia²¹ zsarnoki²² napjaiban – az emberi történelem egyik legnagyobb társadalmi vívmánya volt, és nem lenne szabad szem elől tévesztenünk.

Gondoskodj arról, hogy gyerekek és felnőttek egyaránt megtudják, mi „törvényes” és mi „törvényellenes”, és ha mégoly kevéssel is, mint egy homlokráncolás, hozd tudomásukra, hogy nem helyesled a „törvényellenes tetteket”!

Akik elkövetik őket, még ha „meg is ússzák”, meggyengülnek az állam hatalma előtt.

*Az út a boldogsághoz nem foglalja magában
a lelepleződéstől való félelmet.*

21. **arisztokrácia:** különleges kiváltságokkal, rangokkal vagy pozícióval rendelkező kevesek általi kormányzás; az általános törvények fölött álló elit kevesek uralma; egy csoport, amely születésénél vagy hatalmi helyzeténél fogva „mindenki másnál magasabb rendű”, és amely törvényeket hozhat vagy alkalmazhat másokra, de úgy véli, hogy őket magukat nem érintik a törvények.

22. **zsarnoki:** kegyetlen, igazságtalan és abszolút hatalommal élő; megsemmisítő, elnyomó; kíméletlen, kemény.

10. TÁMOGASS EGY MINDEN EMBER ÉRDEKÉBEN LÉTREHOZOTT ÉS VEZETETT KORMÁNYT!

Gátlástalan, gonosz emberek és csoportok bitorolhatják a kormány hatalmát, és saját céljaikra használhatják fel.

A kizárólag a maguk érdekeit szem előtt tartó egyénekért és csoportokért megszervezett és vezetett kormány rövid élettartamot biztosít a társadalom számára. Ez mindenki túlélését veszélyezteti az országban – még azokat is, akik ezzel próbálkoznak. A történelem tele van olyan esetekkel, amikor egy kormánynak ez lett a veszte.

Az ilyen kormányokkal való szembeszegülés rendszerint csak még több erőszakot szül.

De figyelmeztetésképp felemelheti szavát az ember, amikor elterjednek a hasonló visszaélések. És nem kell aktívan támogatni az ilyen kormányt; mindenféle törvénytelenység elkövetése nélkül, egyszerűen az együttműködés megvonásával is elő lehet vágul idézni a reformot. E könyv írásának pillanatában is több olyan kormány van a világon, amely csak azért van hanyatlóban, mert az emberek azzal fejezik ki csendes egyet-nem-értésüket, hogy egyszerűen nem tanúsítanak együttműködést. E kormányok sorsa kockán forog: a balszerencse bármely rosszkor jövő szele elsöpörheti őket.

Másrészt viszont, az embernek a végsőig támogatnia kell azt a kormányt, amely szemmel

láthatóan minden polgáráért – nem pedig valami különleges érdekeltségű csoportért vagy őrült diktátorért – keményen dolgozik.

Létezik egy „kormányzásnak” nevezett tárgykör. Az iskolákban főleg „állampolgári ismereteket” tanítanak, amely pusztán arról szól, hogyan épül fel a jelenlegi rendszer. Maga a tényleges tárgy – a „kormányzás” – különböző címszók alá esik: politikai gazdaságtan, politikai filozófia, politikai hatalom stb. A „kormányzás” egész tárgya és az, hogy hogyan kell kormányozni, egy teljesen pontos, majdhogynem műszaki tudomány lehetne. Ha az embernek fontos, hogy jobb kormánya legyen – olyan, amely nem okoz bajt –, javasolnia kell, hogy ezt már a korai iskolás években tanítsák. Utánaolvasással is elsajátítható. Nem olyan nehéz téma, ha utánanézel a szokatlanabb szavaknak.

Elvégre az emberek és saját közvéleményformálóik azok, akik izzadnak, küzdenek és véreznek hazájukért – a kormány nem tud vérezni, még csak mosolyogni sem tud: ő csupán az emberek elképzelése. Az egyes ember az, aki él – *te*.

Nehéz a boldogsághoz vezető utat megtenni, ha beárnyékolja a zsarnokság elnyomása. Ismeretes, hogy egy jóindulatú kormány, amelyet minden ember érdekében hoztak létre, és értük vezetnek, elsimítja az utat: amikor ilyen adódik, megérdemli a támogatást.

II. NE ÁRTS A JÓ SZÁNDÉKÚ²³ EMBEREKNEK!

*B*ár a gonosz emberek váltig állítják, hogy minden ember gonosz, sok jó ember is van körülöttünk. Talán vagy annyira szerencsés, hogy ismersz néhányat.

Tény, hogy a társadalmat a jó szándékú emberek tartják működésben. A munkájukat végző közalkalmazottak, közvéleményformálók és a magánszférában dolgozók nagy többségükben jó szándékú emberek. Ha nem azok lennének, akkor már régen nem fáradoznának.

Az ilyen embereket könnyű megtámadni: éppen tisztességük akadályozza meg őket abban, hogy túlzottan védjék magukat. Viszont a társadalomban élő legtöbb egyén túlélése mégis rajtuk múlik.

Az erőszakos bűnöző, a propagandista²⁴, a szenzációhajhász tömegtájékoztató mind hajlamos elvonni az ember figyelmét arról a szilárd, hétköznapi tényről, hogy a társadalom egyáltalán nem működne, ha a jó szándékú emberek nem volnának. Miközben vigyázzák az utcákat, jó tanácsot adnak a gyerekeknek, lázat mérnek, eloltják a tüzeket, és csendes hangon a józan ész szavát hallatják, hajlamosak vagyunk figyelmen kívül hagyni azt aényt, hogy ezen a Földön a jó szándékú emberek tartják a világot mozgásban és az embert életben.

23. **jó szándékú:** segítőkész; jóindulatú, aki a jóra törekszik.

24. **propagandista:** egy személy vagy csoport, aki propagandát csinál, gyárt vagy gyakorol. Propaganda: eszmék, információk vagy pletykák terjesztése valaki saját ügyének előmozdítására és/vagy hogy mások ügyének ártson, gyakran az igazságra való tekintet nélkül; az a tett, hogy hazugságokat tesznek be a sajtóba vagy a rádióba és a TV-be azért, hogy amikor egy személy bíróság elé kerül, bűnösnek találják; az a cselekedet, hogy hamis módon tönkreteszik egy személy jó hírét, hogy ne hallgassanak rá.

Viszont megtámadhatják őket, ezért erőteljes intézkedéseket kell szorgalmazni és végrehajtani, hogy védve legyenek, és ne árthassanak nekik, mert rajtuk múlik saját, illetve családod és barátaid túlélése.

A boldogsághoz vezető út sokkal könnyebben követhető, ha támogatjuk a jó szándékú embereket.

12. ÓVD ÉS TEDD JOBBÁ A KÖRNYEZETED!

12-1. **Le**gy jó megjelenésű!

Néhány emberben olykor fel sem merül – minthogy napjaikat nem kinézetük szemlélésével kell tölteniük –, hogy ők is részét alkotják az összképnek és mások megjelenésének. Ezenkívül egyesek nem veszik észre, hogy mások a megjelenésük alapján ítélik meg őket.

Bár a ruhák drágák lehetnek, a szappant és a magunkról való gondoskodás egyéb eszközeit nem olyan nehéz beszerezni. A módszerekre olykor nehéz rátalálni, de ki lehet őket alakítani.

Egyes társadalmakban, ha azok barbárok vagy nagyon degradáltak²⁵, akár az is lehet divat, ha valaki úgy néz ki, hogy az mindenkinek bántja a szemét. Valójában ez az önbecsülés hiányának egy tünete.

Testgyakorlás és munkavégzés közben az ember nagyon összepiszkolódhat. De ez még nem zárja ki, hogy megtisztalkodjon. S csak példaként említve, egyes európai és angol munkásoknak még munkavégzés közben is sikerül ízléses megjelenést nyújtaniuk. Megfigyelhető, hogy néhány jobb sportoló annak ellenére jól néz ki, hogy csuromvizes az izzadságtól.

Az ápolatlan emberekkel elcsúfított környezetnek nehezen megfogható, lehangoló hatása lehet az ember moráljára²⁶.

Ösztönözd a körülötted élőket a jó megjelenésre azzal, hogy megdicséred őket, amikor jól néznek ki,

25. **degradált:** lealacsonyodott, lezüllött, lealjasodott.

26. **morál:** egy egyén vagy egy csoport szellemi és érzelmi beállítottsága; a jóllét érzése; hajlandóság arra, hogy folytassunk valamit; a közös cél érzése.

vagy akár finoman segítesz problémáik megoldásában, amikor nem! Ez javíthatja önbecsülésüket és moráljukat is.

12-2. *V*iseld gondját saját területednek!

Amikor az emberek rendetlenné teszik saját dolgaikat és területüket, az átterjedhet a tiédre is.

Mikor az emberek képtelennek tűnnek arra, hogy saját dolgaiknak és területüknek gondját viseljék, az annak az érzésüknek a tünete, hogy nem igazán tartoznak oda, és nem igazán birtokolják saját dolgaikat. Gyerekkorukban a „kapott” dolgokkal túl sok figyelmeztetés és kikötés járt együtt, esetleg el is vették tőlük a testvéreik vagy a szüleik. És valószínűleg nem érezték úgy, hogy szívesen látják őket.

Az ilyen emberek dolgai, szobái és dolgozó helyiségei, valamint járműveik fennen hirdetik, hogy nincsenek igazán senki tulajdonában. Vagy ami még rosszabb, időnként egyfajta dühöngés figyelhető meg náluk a tulajdonnal szemben. A vandalizmus²⁷ ennek egyik megnyilvánulása: a „gazdátlan” házat vagy autót hamar tönkreteszik.

Azoknak, akik alacsony jövedelműek számára építenek és próbálnak fenntartani olcsó házakat, gyakran okoz csalódást, hogy milyen gyorsan bekövetkezik ezek pusztulása. A szegények, meghatározás szerint, keveset vagy semmit sem birtokolnak. Sok mindentől gyötörve még olyan érzésük is támad, hogy sehová sem tartoznak.

De akár gazdagok, akár szegények, és bármi is az oka, azok az emberek, akik nem törődnek dolgaikkal és területükkel, zavart okozhatnak a körülöttük

27. **vandalizmus:** a köz- vagy magántulajdon szándékos és rosszindulatú sztrombolása, különösen bármilyen szép vagy művészi dologé.

élőknek. Biztos vagyok benne, hogy el tudsz képzelni ilyen eseteket.

Kérdezd meg ezektől az emberektől, hogy mit birtokolnak igazán az életben, hogy tényleg oda tartoznak-e, ahol vannak, s néhány meglepő választ kapsz majd – és nekik is sokat segítesz vele.

A dolgok és területek elrendezésének készségét meg lehet tanítani. Újdonságként érhet valakit a gondolat, ha valamit elővesz, használat után vissza kellene tenni ugyanarra a helyre, hogy újra meg lehessen találni; néhányan az idejük felét csak azzal töltik, hogy dolgokat keresgélnek. Az a kis idő, amelyet szervezésre fordítunk, felgyorsult munkában térülhet meg – ez nem időpazarlás, mint ahogy azt néhányan hiszik.

Ha meg akarod óvni saját dolgaidat és területeidet, érd el, hogy mások gondját viseljék az övéknek!

12-3. Segíts gondját viselni a bolygónak!

Nagyon nagynak, némelyek számára pedig teljesen irreálisnak tűnhet az az elképzelés, hogy a bolygó részben az övék is, valamint az, hogy tudnak segíteni és kellene is segíteniük gondját viselni. Pedig ami ma a világ másik felén történik – még olyan messziről is –, kihathat a saját otthonodban történő dolgokra.

A Vénuszra küldött űrszondák legújabb felfedezései kimutatták, hogy saját világunk olyan mértékben leromolhat, hogy többé már nem képes az élet fenntartására – és lehetséges, hogy ez még a mi életünkben megtörténik.

Vágj ki túl sok erdőt, szennyezz be túl sok folyót és tengert, tedd tönkre a légkört, és nekünk befellegzett. A felszíni hőmérséklet perzselően forróvá, az eső kénsavvá válhat. Minden élő elpusztulhat.

Felteheti valaki a kérdést: „Ha netalán igaz is lenne ez, mit tehetnék én ellene?” Nos, ha valaki egyszerűen csak összeráncolná a szemöldökét, amikor az emberek bolygót rongáló dolgokat művelnek, már akkor is tenne valamit ellene. Ha valakinek csupán az lenne a véleménye, hogy egyszerűen nem helyes tönkretenni a bolygót, és e véleményét megemlítené, már azzal is tenne valamit.

A bolygóról való gondoskodás az ember saját háza táján kezdődik. Kiterjed arra a területre, ahol az ember keresztülhalad, amikor iskolába vagy munkába megy. Magában foglal olyan helyeket is, ahol kirándul vagy ahová üdülni megy. A terepet és a vízkészletet beszennyező szemét, az elszáradt bozót, ami könnyen tüzet fog, mind-mind olyan dolgok, amelyekhez nem szükséges hozzájárulnunk, és amely ellen az egyébként tétlen pillanatokban tehetünk valamit. Egy fa elültetése elég kis dolognak tűnhet, de az is valami.

Néhány országban az idős emberek és a munkanélküliek nem omlanak össze idegileg a pusztító ücsörgéstől: alkalmazzák őket a kertek, parkok és erdők gondozására, a szemét felszedésére, és hogy kicsit szebbé varázsolják a világot. Nincs hiány a bolygó gondozására fordítható erőforrásokban. De többnyire figyelmen kívül hagyják őket. Szembeötlük, hogy az egyesült államokbeli Polgári Környezetvédelmi Alakulat (Civilian Conservation Corps) – amely a harmincas években abból a célból szerveződött, hogy hasznosítsa a munkanélküli tisztek és a fiatalok energiáit – a kevesek közül az egyik, ha nem az egyetlen olyan nagyszabású kezdeményezés volt e válságtól sújtott időszakban, amely messze több jótétet teremtett az állam számára, mint amennyit ráköltöttek. Hatalmas területeket erdősítettek újra, és más értékes dolgokat

tettek, gondját viselvén a bolygó egyesült államokbeli részének. Szembeötlük, hogy a Polgári Környezetvédelmi Alakulat már nem létezik. Tehetünk mindössze annyit, hogy csatlakozunk véleményünkkel ahhoz, hogy az ilyen kezdeményezések megérik a fáradságot, és támogatjuk azokat a közvélemény-formáló személyeket és szervezeteket, akik környezetvédelmi munkát folytatnak.

Technológiában nincs hiány. Ám a technológia és annak alkalmazása pénzbe kerül. A pénz akkor áll rendelkezésre, amikor ésszerű gazdasági irányelveket követnek – olyan irányelveket, amelyek nem büntetnek mindenkit. Léteznek ilyen irányelvek.

Sok mindent tehetnek az emberek, hogy segítsenek gondját viselni a bolygónak. Ez annak a gondolatával kezdődik, hogy így kellene tennünk. A következő lépés pedig javasolni másoknak, hogy ők is így tegyenek.

Az ember elérte azt a potenciális képességet, amellyel szétrombolhatja a bolygót. Arra kell sarkallni, hogy képes legyen megvédeni, és védje is meg. Elvégre is ez ad szilárd talajt a lábunk alá.

Ha mások nem segítenek megóvni és jobbat tenni a környezetet, a boldogsághoz vezető útnak lehet, hogy egyáltalán nem lesz alapja, amin haladhatunk.

13. NE LOPJ!

*H*a az ember nem tiszteli a tulajdonjogot, saját tulajdona és dolgai is veszélyben vannak.

Az, aki ilyen vagy olyan okból képtelen becsületes úton javakat felhalmozni, lehet, hogy úgy tesz, mintha egyébként sem birtokolna senki semmit. De meg ne próbáld ellopni a ő cipőjét!

Egy tolvaj rejtélyekkel hinti tele a környezetet: mi történt ezzel, mi történt azzal? A tolvaj messze több bajt okoz az ellopott dolgok értékénél.

Szembetalálva magukat a kíváncsok árucikk hirdetéseivel, a tulajdon megszerzéséhez szükséges bármiféle értékes tevékenységre való képtelenségtől marcangolva, vagy egyszerűen egy készletestől hajtva azok, akik lopnak, azt képzelik, hogy valami értékeset szereznek meg alacsony áron. De épp ez a gond: az ár. A valódi ár a tolvaj számára hihetetlenül magas. A történelem legnagyobb rablói úgy fizettek zsákmányukért, hogy nyomorult bűvőhelyeken és börtönökben töltötték életüket, és az „aranyéletből” mindössze néhány ritka pillanat jutott ki nekik. Nincs olyan mennyiségű lopott érték, ami megérne ilyen szörnyű sorsot.

A lopott javak rengeteget veszítenek értékükből: rejtegetni kell őket, örökös fenyegetést jelentenek magára a szabadságra. A tolvajt még a kommunista államokban is börtönbe csukják.

A dolgok ellopása valójában csak annak a beismerése, hogy az illető nem eléggé rátermett arra,

hogy becsületesen boldoguljon. Vagy, hogy van benne egy árnyalatnyi őrültség. Kérdezz meg egy tolvajt, a kettő közül melyik: vagy az egyik, vagy a másik.

A boldogsághoz vezető úton nem lehet lopott javakkal haladni.

14. LÉGY MÉLTÓ A BIZALOMRA!

*H*a az ember nem lehet biztos a környezetében lévő megbízhatóságában, akkor ő maga van veszélyben. Ha cserbenhagyják azok, akikre számít, élete rendezetlenné válhat, és még saját túlélése is veszélybe kerülhet.

A kölcsönös bizalom az emberi kapcsolatok legszilárdabb építőköve. Nélküle az egész építmény összeomlik.

A megbízhatóság rendkívül nagyra becsült érték. Ha valakiben megvan, értékesnek tekintik. Ha elveszítette, értéktelennek tarthatják.

Az embernek arra kell készítenie a körülötte élőket, hogy legyenek megbízhatóak, és érdemeljék ki a bizalmat. Ezáltal sokkal értékesebbé válnak majd mind a maguk, mind mások számára.

14-1. *T*artsd meg adott szavad!

Amikor valakit valamiről biztosítunk, ígéretet vagy esküt teszünk, azt valóra is kell váltanunk. Ha azt mondjuk, hogy meg fogunk tenni valamit, akkor tegyük is meg. Ha azt mondjuk, hogy nem fogunk megtenni valamit, akkor ne tegyük meg.

Az ember másik iránti tisztelete nem kis mértékben azon alapul, hogy az illető megtartja-e a szavát vagy sem. Még magukat a szülőket is meglepné például, hogy mennyit veszítenek becsületükből gyerekeik szemében, amikor nem tartanak meg egy ígéretet.

A szavatartó embereknél megbíznak, és felnéznek rájuk. Azokra, akik nem tartják meg a szavukat, úgy

tekintenek, akár a szemétre. Akik megszegik a szavukat, gyakran soha nem kapnak még egy lehetőséget.

Aki nem tartja meg a szavát, hamarosan mindenféle „biztosítékokba” és „megszorításokba” belegabalyodva, azok csapdájába esve, sőt mi több, a másokkal való normális kapcsolatoktól elzárva találhatja magát. Nincs tökéletesebb önszáműzés a társak köréből, mint amikor valaki nem tartja meg az ígéreteit.

Soha nem lenne szabad megengednünk, hogy valaki könnyelműen adja a szavát. És ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy ha valaki ígéretet tesz, azt tartsa is meg. Saját életünk nagyon rendezetlenné válhat, ha olyan emberekkel próbálunk társulni, akik nem tartják meg ígéreteiket. Ez nem olyasmi, amit félvállról vesz az ember.

A boldogsághoz vezető úton sokkal könnyebb olyan emberekkel utazni, akikben megbízhatunk.

15. TELJESÍTSD KÖTELEZETTSÉGEIDET!²⁸

*A*z emberre – miközben éli az életét – elkerülhetetlenül kötelezettségek hárulnak. Valójában már bizonyos kötelezettségekkel születünk, s ezek attól fogva inkább csak halmozódnak. Nem új vagy újszerű gondolat, hogy adósai vagyunk szüleinknek, amiért világra hoztak minket, és felneveltek. Az pedig csak a szülők becsületére válik, hogy ezt nem hangsúlyozzák túlzottan. Ám ez ennek ellenére kötelezettség: még a gyerek is érzi. És ahogy az élet tovább folyik a medrében, egyéb kötelezettségeket is felhalmozunk – más emberek, barátok, a társadalom, sőt a világ felé is.

Rendkívül rossz szolgálatot teszünk egy személynek, ha nem engedjük, hogy teljesítse vagy kiegyenlítse kötelezettségeit. A „gyermekkor lázadásának” nem kis részét mások okozzák azzal, hogy nem hajlandók elfogadni az egyetlen olyan „fizetséget”, amivel a csecsemő, a gyerek vagy a kamasz enyhíteni tudná a „kötelezettség terhét”: a csecsemő mosolyát, a gyermek ügyetlen segíteni akarását, a kamasz esetleges tanácsait, vagy egyszerűen azt az erőfeszítést, hogy szüleinek jó fia vagy jó lánya legyen, rendszerint nem ismerik fel, és nem fogadják el. Ezek lehetnek rosszul irányzottak, gyakran rosszul tervezettek is; gyorsan alábbhagynak. Amikor ezek az erőfeszítések nem képesek kiegyenlíteni a tartozás irdatlan nagyságát, tetszőleges számú mechanizmus vagy kimagyarázás

28. **kötelezettség:** annak a ténye vagy állapota, hogy adósai vagyunk egy másik embernek valamiféle különleges szolgálatért vagy szívességért cserébe; egy kötelesség, szerződés, ígéret vagy bármilyen más társadalmi, erkölcsi vagy jogi követelmény, amely arra kötelez valakit, hogy megtegyen vagy éppen ne tegyen meg bizonyos dolgokat; az az érzés, hogy tartozunk valaki másnak.

léphet a helyükbe: „Az ember valójában nem tartozik semmivel”, „Eleve tartoztak nekem mindezzel”, „Nem kértem, hogy megszüljenek!”, „A szüleim vagy a gyámjaim semmit sem érnek” és „Különben sem éri meg élni!”, hogy néhányat említsünk. De a kötelezettségek mégis tovább halmozódnak.

A „kötelezettség súlya” roppant nehéz teher tud lenni, ha az ember nem lát módot a kiegyenlítésére. Mindenféle egyéni vagy társadalmi zavart idézhet elő. Amikor a tartozást nem lehet kiegyenlíteni, akkor azok, akiknek tartoznak, gyakran akaratukon kívül a legváratlanabb reakciók célpontjában találják magukat.

A le nem törlesztett kötelezettségek és adósságok dilemmájába került embernek egyszerűen azzal segíthetünk, hogy átvesszük vele az *összes* eddig ráhárult kötelezettséget – erkölcsit, társadalmi és pénzügyit –, amit nem teljesített, és kidolgozunk valami módot az *összes* olyan kiegyenlítésére, amellyel még mindig adósnak érzi magát.

El kellene fogadnunk egy gyerek vagy felnőtt erőfeszítéseit azon nem pénzügyi természetű kötelezettségek törlesztésére, amelyekkel úgy érzi, esetleg tartozik. A pénzügyi természetűek kiegyenlítésére pedig segítenünk kellene valamilyen kölcsönösen elfogadható megoldást találni.

Beszéld le az embereket arról, hogy több kötelezettséget vállaljanak magukra, mint amennyit ténylegesen ki tudnak egyenlíteni vagy vissza tudnak fizetni.

A boldogsághoz vezető úton nagyon nehéz haladni, mikor az ember vállal azoknak a kötelezettségeknek a terhe nyomja, amelyekkel neki tartoznak, vagy amelyeket ő nem egyenlített ki.

16. LÉGY SZORGALMAS!

*A*munka nem mindig kellemes.

De kevesen boldogtalanabbak azoknál, akik céltalan, tétlen és unott életet élnek: a gyerekek szomorkodnak édesanyjuknak, amikor nincs mit csinálniuk; a munkanélküliek közönséges gondolkodása – még ha „segélyt”²⁹ kapnak is – legendás; a nyugdíjas férfi, nem lévén már semmi elérnivalója az életben, belepusztul a tétlenségbe, amint azt a statisztikák mutatják.

Még az utazási iroda felhívása által kikapcsolódásra csábított turista is keserves perceket szerez az idegenvezetőnek, ha az nem biztosít számára elfoglaltságot.

Magán a bánaton is lehet enyhíteni azzal, hogy egyszerűen elfoglaljuk magunkat valamivel.

A morált óriási magasságokba röpíti a jól végzett munka. Sőt, bizonyítható, hogy a morál alapja a termelés³⁰.

Akik nem szorgalmasak, azok a körülöttük lévőkre ömlesztik a munkát. Hajlamosak leterhelni az embereket.

Tétlen emberekkel nehéz kijönni. Azonkívül, hogy lehangolóak, kissé veszélyesek is lehetnek.

Működőképes válasz meggyőzni az ilyeneket, határozzák el magukat valami tevékenység mellett,

29. **segély:** egy állami szerv által szükség vagy szegénység miatt embereknek juttatott javak vagy pénz.

30. **termelés:** valami elkészítésének/végrehajtásának a tevékenysége; egy olyan feladat, terv vagy tárgy befejezése, amely hasznos vagy értékes, vagy egyszerűen megéri csinálni, illetve rendelkezni vele.

majd elérni, hogy csinálják is. Meg fogjuk látni,
a legmaradandóbb nyereség a valódi termeléshez
vezető munkából fakad.

*A boldogsághoz vezető út autópálya, ha magában
foglalja a szorgalmat, amely kézzelfogható
termeléshez vezet.*

17. LÉGY KOMPETENS³¹!

*A*bonyolult berendezések, a nagysebességű gépek és járművek korában az ember, a családja és barátai túlélése nem kis mértékben múlik mások általános kompetenciáján.

A piaci világban, a humán és természettudományokban, valamint a kormányzásban az inkompetencia³² fenyegetheti kevesek vagy akár tömegek életét és jövőjét is.

Biztos vagyok benne, hogy sok példát tudnál erre felhozni.

Az emberben mindig volt készítés sorsának irányítására. A babona, a megfelelő istenek kiengesztelése, a vadászat előtti rituális táncok mind a végzet irányítására tett erőfeszítéseknek tekinthetők, nem számít, mennyire halványak vagy eredménytelenek is ezek.

Az ember csak akkor kezdett el uralkodni környezete felett, amikor megtanult gondolkodni, a tudást értékelni, és kompetens hozzáértéssel alkalmazni. Az igazi „égi ajándék” talán az emberben rejlő lehetőség volt, hogy kompetens legyen.

A mindennapi foglalatosságokban és tevékenységekben az ember tiszteli a hozzáértést és a képességet. Egy hősből vagy sportolóban ezeket majdhogynem bálványozzák.

A valódi kompetencia próbája a végeredmény.

31. **kompetens:** képes jól végezni a dolgokat, amiket csinál; rátermett; jártas abban, amivel foglalkozik; olyan, aki megfelel a saját tevékenysége szabta követelményeknek.

32. **inkompetencia:** a kielégítő tudás, szakértelem vagy képesség hiánya; hozzá nem értés; a rátermettség hiánya; nagy hibák vagy baklövések elkövetésére való hajlam; ügyetlenség.

Amilyen mértékben kompetens az ember, olyan mértékben él túl. Amilyen mértékben inkompetens, olyan mértékben pusztul el.

Ösztönözd a kompetencia elérését bármely olyan foglalatosságban, ami megéri a fáradságot! Valahányszor kompetenciát tapasztalsz, dicsérd meg és jutalmazd!

Minden tevékenységben követeld meg a magas színvonalat! Egy társadalom próbája az, hogy te, családod és barátaid biztonságban élhetnek-e benne, vagy sem.

A kompetencia alkotórészei közé tartozik a megfigyelés, a tanulás és a gyakorlás.

17-1. Nézz!

Azt lásd, amit látsz, ne azt, amit valaki mond, hogy látsz!

Amit megfigyelsz, azt *te* figyeled meg. Közvetlenül nézz rá a dolgokra, az életre és más emberekre, ne valamiféle előítélet ködén, a félelem függönyén, vagy valaki más értelmezésén keresztül.

A másokkal való vitatkozás helyett inkább érd el, hogy nézzenek. A legégbekiáltóbb hazugságokat is ki lehet pukkasztani, a legnagyobb színleléseket is le lehet leplezni, a legbonyolultabb rejtvényeket is meg lehet oldani, és a legmeglepőbb felfedezések történhetnek meg egyszerűen azáltal, ha szelíden ragaszkodunk ahhoz, hogy az illető *nézzen*.

Amikor valaki úgy találja, hogy a dolgok már-már túlságosan összezavaróak és nehezen elviselhetők, amikor a gondolatai csak egy helyben forognak, akkor vedd rá, hogy egyszerűen tegyen egy lépést hátra, és nézzen!

Amit talál, általában nagyon nyilvánvaló, mikor már látja. Ezután tovább tud haladni, és képes kezelni a dolgokat. De ha nem ő maga látja, nem ő figyeli meg magának, akkor talán kevésbé lesz reális a számára, és a világ minden utasítása, rendelete és büntetése együttvéve sem fogja megoldani zavarodottságát.

Noha megmutathatjuk neki, milyen irányba nézzen, és javasolhatjuk, hogy tényleg nézzen, a következtetések már rajta állnak.

A gyerek is, a felnőtt is azt látja, amit ő maga lát, és az a valóság a számára.

A valódi kompetencia saját megfigyelőképességünkön alapul. Csak e valóság talaján állva lehet valaki ügyes és biztos valamiben.

17-2. *T*anulj!

Volt már rá példa, hogy valakinek hamis adatai voltak rólad? Okozott ez bajt neked?

Ez nyújthat némi elképzelést arról a rombolásról, amelyet a hamis adatok képesek előidézni. Neked is lehet néhány hamis adatod valaki másról.

A hamis és az igaz szétválasztása megértést eredményez.

Sok hamis adat kering a világban. Rosszindulatú emberek gyártják őket, hogy ezzel saját céljaikat szolgálják. Néhány viszont a tények egyszerű nem ismeretéből származik. A hamis adatok megakadályozhatják az igaz adatok elfogadását.

Valami megtanulásának fő folyamata abból áll, hogy megvizsgáljuk a rendelkezésre álló adatokat, szétválasztjuk az igazat a hamistól, a fontosat a lényegtelentől, és ezáltal levonjuk következtetéseinket, amelyeket alkalmazni is tudunk. Ha az ember így tesz, akkor jó úton halad afelé, hogy kompetens legyen.

Minden „igazság” próbája az, hogy *számodra* igaz-e. Ha már megszerezted a valamire vonatkozó adatokat, tisztáztál benne minden szót, amit nem értesz teljesen, áttekintetted a helyzetet, és még mindig nem tűnik igaznak, akkor az nem igaz – már ami téged illet. Vesd el! Ha pedig van hozzá kedved, lépj tovább, és vond le a következtetést, hogy mi az igazság a *számodra*! Végül is *te* vagy az, akinek ezeket majd használnia kell, vagy épphogy nem kell használnia, akinek ezekkel kell majd gondolkodnia, vagy épphogy nem ezekkel kell majd gondolkodnia. Ha valaki vakon elfogad „tényeket” vagy „igazságokat”, csak mert azt mondták, el kell őket fogadnia – számára nem igaznak, vagy egyenesen hamisnak tűnő „tényeket” vagy „igazságokat” –, annak szomorú végeredménye lehet. Ez út az inkompetencia szemétdombjához.

Bármilyen megtanulásának egy másik része azt igényli, hogy egyszerűen emlékezetünkbe vessünk olyan dolgokat, mint például a szavak helyesírását, matematikai táblázatokat és képleteket, a megfelelő gombok lenyomásának sorrendjét. Ám még az egyszerű memorizálás során is tudnunk kell, mire való az anyag, és hogyan, mikor használjuk.

Mikor megtanulunk valamit, annak folyamata nem csupán adatok felhalmozása még több adat tetejére. Ez olyan folyamat, amelyben a dolgok végzéséhez új megértésekre és jobb módszerekre teszünk szert.

Azok, akik boldogulnak az életben, soha nem hagyják abba igazán különböző dolgok tanulmányozását és megtanulását. A kompetens mérnök lépést tart az új módszerekkel; a jó sportoló folyamatosan figyelemmel kíséri sportjának fejlődését; minden szakember kéznél tart egy halom szakkönyvet, és tájékozódik belőlük.

Az új habverő- vagy mosógéptípus, a legújabb autó mind azt igényli, hogy valamennyire tanulmányozzák és tanulják meg a használatát, mielőtt kompetensen működtetni tudnák. Amikor az emberek ezt nem teszik meg, balesetek történnek a konyhában, és véres roncszalmazok jelennek meg az utakon.

Igencsak pökhendi az a fickó, aki azt gondolja, nincs már mit tanulnia az életben. Veszélyesen vak az az ember, aki nem tudja levetni előítéleteit és hamis adatait, és nem tudja őket olyan tényekkel és igazságokkal felváltani, amelyek megfelelőbben tudják segíteni a saját és mindenki más életét.

Vannak tanulási módszerek arra, hogy az ember valóban megtanulja és használni is tudja azt, amit megtanul. Ez röviden a következőkből áll: rendelkezni egy tanárral és/vagy tankönyvekkel, amelyek tudják, miről beszélnek; tisztázni minden szót, amelyet nem értünk teljesen; utánanézni a témának más odavonatkozó anyagokban és/vagy a téma helyszínén; kiszűrni esetleg már meglévő hamis adatainkat, valamint annak alapján, ami ekkor igaz számunkra, elválasztani a hamisat az igasztól. A végeredmény bizonyosság és lehetséges kompetencia lesz. Valójában ez nagyszerű és értékes tapasztalat lehet. Hasonló ahhoz, mint amikor valaki tüskés bozóton keresztül mászik meg egy veszélyes hegyet, a csúcson kibukkanva azonban az egész széles világ új látképe tárul fel előtte.

Ha egy civilizáció túl akar élni, akkor ápolnia kell iskoláiban a tanulás hagyományát és képességét. Az iskola nem olyan hely, ahová azért tesszük be a gyerekeket, hogy ne legyenek láb alatt napközben. Túlontúl költséges lenne csupán erre a célra. Az iskola nem olyan hely, ahol papagájokat gyártanak.

Az iskola az a hely, ahol meg kellene tanulnunk tanulni, és ahol a gyerekeket fel lehet készíteni, hogy meg tudjanak birkózni a valósággal, hogy megtanulják kompetensen kezelni a valóságot, és készen álljanak átvenni a holnap világát, azt a világot, ahol a mai felnőttek már középkorúak vagy idősebbek lesznek.

A megrögzött bűnöző soha nem tanult meg tanulni. A bíróságok újra és újra próbálják megtanítani neki, hogy ha megint elköveti a bűntettet, vissza fog kerülni a börtönbe: legtöbbjük megint elköveti ugyanazt a bűntényt, és megint vissza is kerül. Tény, hogy a bűnözők egyre több törvény megszavazását idézik elő. A tisztességes állampolgár az, aki betartja a törvényeket; a bűnözők, épp mivel bűnözők, nem. A bűnözők nem képesek tanulni. Semmiféle parancs, utasítás, büntetés és erőszak nem fog hatni az olyan lényre, aki nem tudja, hogyan kell valamit megtanulni, és nem is képes rá.

A bűnözővé vált kormány – ahogy az néhányszor már megesett a történelemben – egyik jellemzője az, hogy vezetői nem képesek tanulni: minden történelmi feljegyzés és a józan ész is elárulhatja nekik, hogy az elnyomást katasztrófa követi. Ennek ellenére erőszakos forradalmak kellettek, hogy elbánjanak velük, vagy a II. világháború, hogy megszabaduljanak egy Hitlertől, s ezek nagyon szomorú események voltak az emberiség számára. Az ilyenek semmiből sem tanultak. Hamis adatokban tobzódtak. Minden bizonyítékot és igazságot elutasítottak. Ezért el kellett söpörni őket.

Az örültek képtelenek megtanulni valamit. Rejtett gonosz szándékoktól vezérelve, vagy olyannyira összeroppanva, hogy már nem képesek józanul gondolkodni, a tények, az igazság és a valóság messze

meghaladják felfogóképességüket. Megtestesítői a hamis adatoknak. Nem hajlandóak, vagy képtelenek igazán érzékelní vagy megtanulni valamit.

Személyes és társadalmi problémák tömege fakad abból, ha valaki képtelen vagy nem hajlandó tanulni.

A környezetekben lévők közül néhánynak azért siklott félre az élete, mert nem tudja, hogyan kell tanulni, mert semmit sem tanul meg. Valószínűleg fel tudsz idézni néhány ilyen példát.

Ha nem tudjuk elérni, hogy a körülöttünk élők tanulmányozzanak és megtanuljanak különböző dolgokat, saját munkánk sokkal nehezebbé, vagy akár túlságosan nagy teherré válhat, túlélési lehetőségünk pedig erősen lecsökkenhet.

Segíthetünk másoknak tanulmányozni és megtanulni dolgokat, ha csak annyival is, hogy elérhetővé tesszük a számukra szükséges adatokat. Azzal is segíthetünk, ha egyszerűen elismerjük, amit megtanultak. Segíthetünk, ha csak annyival is, hogy méltányoljuk a kompetencia terén mutatott bármínemű fejlődésüket. Ha valakinek kedve van hozzá, ennél többet is tehet: megkönnyítheti mások életét azzal, hogy segít nekik kiszűrni hamis adataikat anélkül, hogy vitákba bonyolódna velük; segít megtalálni és tisztázni olyan szavakat, amelyeket nem értettek meg; segít megtalálni és kezelni az okokat, amiért nem tanulmányoznak dolgokat, és nem tanulják meg őket.

Mivel az élet nagyrészt abból áll, hogy addig próbálgatunk valamit, amíg végül sikerül, ahelyett, hogy leszídnál valakit, aki hibát követ el, inkább derítsd ki, hogyan történt az, hogy hibázott, és nézd meg, tudna-e valamit tanulni belőle.

Időnként meglepheted magad egy ember életének kibogozásával, ha egyszerűen ráveszed, hogy tanulmányozzon és megtanuljon különböző dolgokat. Biztos vagyok benne, hogy sok módszer eszedbe jut – és szerintem úgy találod majd, hogy az enyhébbek működnek a legjobban. A világ már így is épp elég kegyetlen az olyan emberekhez, akik képtelenek megtanulni valamit.

17-3. *Gyakorolj!*

Ha megtanulunk valamit, az akkor hozza meg a gyümölcsét, amikor alkalmazzuk. A bölcsességre természetesen lehet önmagáért való módon törekedni – még egyfajta szépség is van benne. De az igazat megvallva, az ember soha nem tudhatja igazán, hogy bölcs-e, vagy sem, amíg nem látja, mi az eredménye annak, amikor megpróbálja bölcsességét alkalmazni.

Bármely tevékenység, készség vagy hivatás – árokásás, jogtudomány, műszaki tudományok, főzés vagy bármi – akármilyen jól tanulmányoztuk is át, végül megmérettetik a döntő próbán: képesek vagyunk-e *CSINÁLNI*? Az pedig, hogy csináljuk, *gyakorlást* igényel.

Azok a kaszkadőrök, akik előzőleg nem gyakorolnak, megsérülnek. A háziasszonyok úgyszintén.

A biztonság nem igazán népszerű téma. Mivel rendszerint olyan intelmek kísérik, mint „Légy óvatos!” vagy „Menj lassan!”, az emberek korlátok közé szorítva érezhetik magukat. De van egy másik megközelítés is: ha valaki valóban gyakorlott, hozzáértése és ügyessége olyan szintű, hogy nem kell „óvatosnak lennie” vagy „lassan mennie”. A biztonságos, gyors tempójú mozgás csakis gyakorlással válik lehetségessé.

Az ember hozzáértését és ügyességét olyan szintre kell felhozni, hogy az megfeleljen a kor sebességének, amelyben él – ez pedig gyakorlással érhető el.

Lehetséges addig edzeni testünket, szemünket, kezünket és lábunkat, amíg azok – gyakorlással – valahogy „elkezdnek tudni”. Az embernek nem kell többé „gondolkodnia” ahhoz, hogy megrakja a kályhát vagy leparkolja a kocsit: egyszerűen *MEGTESZI*. Bármilyen tevékenységben nagyon sok minden, amit „tehetségnek” tartanak, valójában csak *gyakorlás*.

Ha az ember nem dolgoz ki minden egyes mozdulatot, ami szükséges ahhoz, hogy valamit megcsináljon, ha utána nem ismétli azt újra meg újra, egészen addig, amíg anélkül, hogy akár gondolkodna rajta, végre nem tudja hajtani – mégpedig gyorsan és pontosan –, balesetek számára készítheti elő a talajt.

A statisztikák megerősítik, hogy a legkevésbé gyakorlottak szenvedik a legtöbb balesetet.

Ugyanez az alapelv vonatkozik azokra a szakmákra és hivatásokra is, amelyek főképp az elmét használják. Az az ügyvéd, aki nem gyakorolta újra és újra a tárgyalótermi eljárásmodot, lehet, hogy nem tanul meg szellemileg elég gyorsan váltani ahhoz, hogy szembe tudjon szállni egy per új fordulataival, így elveszíti a pert. A gyakorlatlan, új tőzsdeügynök egy vagyont veszíthet percek alatt. Egy zöldfülű üzletkötő, aki nem gyakorolta be az eladást, felkophat az állá³³ az eladások hiánya miatt. A helyes válasz: gyakorolni, gyakorolni és gyakorolni!

Időnként az ember azt veszi észre, hogy nem tudja alkalmazni, amit megtanult. Ha így van, akkor a hiba a helytelen tanulásban, a tanárban vagy a tankönyvben

33. **felkopik az állá:** szegényesen él, nélkülöz, éhezik.

volt. Más az útmutatásokat elolvasni, és néha teljesen más megpróbálni alkalmazni őket.

Olykor, ha a gyakorlással semmire sem megyünk, el kell dobnunk a könyvet, és a nulláról kell kezdenünk az egészet. A filmek hangrögzítésének területe ilyen: ha valaki a rendelkezésre álló összes hangmérnöki szakkönyvet követné, a madárdalt semmivel sem tudná szebben megszólaltatni egy ködkürtnél – ezért nem lehet érteni néhány filmben, mit mondanak a színészek. A jó hangmérnöknek az egészet ki kellett dolgoznia magának, hogy végezhesse a munkáját. De ugyancsak a filmezés területén létezik ennek a tökéletes ellentéte is: a filmek világosításáról szóló számos szakkönyv kiváló; ha valaki pontosan követi őket, gyönyörű jelenetet kap.

Sajnálatos – különösen egy gyors tempójú technikai társadalomban –, hogy nem minden tevékenység van megfelelően leírva érthető szakkönyvekben. De ennek nem szabad megállítania bennünket. Ha vannak jó szakkönyvek, értékeld, és alaposan tanulmányozd át őket! Ha nincsenek, akkor gyűjts össze minden elérhető adatot, tanulmányozd át őket, a fennmaradó részt pedig dolgozd ki!

De az elmélet és az adatok csak akkor bontanak virágot, ha alkalmazzák, méghozzá a gyakorlás révén alkalmazzák őket.

Az ember veszélyben van, ha a környezetében lévők nem addig gyakorolják a különböző készségeiket, amíg már valóban CSINÁLNI tudják a dolgot. Óriási különbség van az „elég jó” és a professzionális készség és ügyesség között. A szakadékot a gyakorlás hidalja át.

Vedd rá az embereket, hogy nézzék, tanulják, dolgozzák ki és azután csinálják a dolgokat! És amikor ez már megy nekik, érd el, hogy addig gyakoroljanak,

gyakoroljanak, gyakoroljanak, amíg úgy tudják csinálni, akár egy profi!

Sok élvezet van a szakértelemben, ügyességben és a gyors mozgásban: biztonságosan elvégezni valamit csak gyakorlással lehet. Nem túl biztonságos, ha egy gyors tempójú világban lassú tempójú emberekkel próbálunk együtt élni.

A boldogsághoz vezető utat a legjobban kompetens társakkal együtt lehet megtenni.

18. TISZTELD MÁSOK VALLÁSOS HITÉT!

A türelem jó alapkő az emberi kapcsolatok építéséhez.

Amikor valaki végigtekint azon a mézárhláson és szenvedésen, amelyet a vallási türelmetlenség okozott mind az emberiség egész történelme során, mind a modern korokba nyúlóan is, akkor láthatja, hogy a türelmetlenség nagyon túlélés-ellenes tevékenység.

A vallási türelem nem azt jelenti, hogy az ember nem juttathatja kifejezésre saját hitét. Viszont azt igenis jelenti, hogy a másik vallásos hitének és meggyőződésének aláásására vagy megtámadására irányuló törekvés mindig is rövid út volt a bajba.

A filozófusok az ókori görögök óta vitáztak egymással Isten, az ember és a világmindenség természetéről. A szaktekintélyek véleménye hullámzik. Most éppen a mechanizmus³⁴ és a materializmus³⁵ filozófiája van divatban, melynek gyökerei egészen Egyiptomig és Görögországig nyúlnak vissza. Azt próbálják hangoztatni, hogy az anyag minden, és átsiklanak afölött – bármilyen jól hangozzanak is

34. **mechanizmus:** a nézet, hogy minden élet csupán mozgásban lévő anyag, és teljesen megmagyarázható fizikai törvényekkel. Leukipposz és Démokritosz (i. e. 460 – i. e. 370) fejlesztették tovább, akik maguk az egyiptomi mitológiából vették át. E filozófia támogatói úgy érezték, figyelmen kívül kell hagyniuk a vallást, mert nem tudták matematikává egyszerűsíteni. Vallásos érdekcsoportok támadták őket, ők pedig válaszul támadták a vallásokat. Robert Boyle (1627–91), aki kifejlesztette Boyle törvényét a fizikában, cáfolta ezt, felvetve a kérdést, vajon a természetnek lehetett-e olyan elgondolása, mint például a mozgásban lévő anyag.

35. **materializmus:** a metafizikai elméletek családjának bármely tagja, amely az univerzumot olyan szilárd tárgyakból állónak tekinti, mint például a kövek, legyenek azok nagyon nagyok vagy nagyon kicsik. Ezek az elméletek megpróbálják csökkenteni magyarázataikkal az olyan dolgok jelentőségét, mint például az elme, azzal, hogy azt állítják, ezek fizikai dolgokra vagy azok mozgására redukálhatók. A materializmus egy nagyon ősi elképzelés. Vannak más elképzelések is.

az evolúcióra adott magyarázataik –, hogy elméleteik még mindig nem zárnak ki *további*, esetleg szerepet játszó tényezőket, amelyek lehet, hogy pusztán az olyan dolgokat használják fel, mint az evolúció. Ma ezek a „hivatalos” filozófiák, és még iskolákban is tanítják őket. Megvannak a saját fanatikusaik, akik mások hitét és vallását támadják: az eredmény türelmetlenség és harc lehet.

Ha az i. e. ötödik század óta, vagy már azelőtt, a legragyogóbb elmék közül egyik sem volt képes soha megegyezni a vallás vagy a vallásellenesség témájában, akkor ez olyan küzdőtér az emberek között, amitől jobb távol tartani magunkat.

A harcok e tengeréből egy nagyszerű alapelv emelkedett ki: a jog ahhoz, hogy az ember abban higgyen, amiben akar.

A „hit” és a „vallásos meggyőződés” nem feltétlenül engedelmeskedik a logikának: még csak logikátlanak sem lehet őket nyilvánítani. Ezek nagyon távol állhatnak egymástól.

Minden tanács, amely ebben a témában adható valakinek, akkor a legbiztonságosabb, amikor egyszerűen csak kinyilvánítja a jogot ahhoz, hogy az ember abban higgyen, amiben akar. Bárki szabadon bemutathatja hitét másoknak, hogy fogadják el. Ám veszélyben van, ha mások hitére próbál törni, és még sokkal inkább veszélyben van, amikor megtámad más embereket, és arra törekszik, hogy vallásos meggyőződésük miatt ártson nekik.

Az ember nagy vigaszt és örömet talált vallásaiban az emberiség hajnala óta. Még napjaink „mechanistája” és „materialistája” is erősen hasonlít a régi idők papjaihoz, ahogyan dogmáit terjeszti.

A hit nélküli emberek igen százalmas teremtmények.
Akár adhatunk is nekik valamit, amiben hinni tudnak.
De amikor van vallásos hitük, add meg a tiszteletet annak.

*A boldogsághoz vezető út viszályokkal lesz tele,
ha nem tiszteljük mások vallásos hitét.*

19. PRÓBÁLJ NEM TENNI MÁSOKKAL OLYAN DOLGOKAT, AMELYEKET NEM SZERETNÉD, HA ŐK TENNÉNEK VELED!

Sok földön, sok nép között, hosszú korokon át léteztek változatai annak, amit rendszerint „Az Aranyszabály”-nak³⁶ neveznek. A fenti mondat ennek egy, az ártó cselekedetekre vonatkozó megfogalmazása.

Csak egy szent tudja úgy leélni az életét, hogy sohasem árt senkinek. Viszont meggondolás nélkül csak egy bűnöző bántja a körülötte élőket.

Teljességgel eltekintve a „bűnösség”, a „szégyen” vagy a „lelkiismeret-furdalás” érzésétől – mely mind épp elég valóságos és rossz lehet –, történetesen az is igaz, hogy az a rossz, amelyet az ember másokkal tesz, visszaüthet saját magára.

Nem lehet minden ártó cselekedetet meg nem törtéنتté tenni: valaki elkövethet egy olyan cselekedetet is a másik ellen, amelyet már nem lehet csak úgy félresöpörni vagy elfelejteni. A gyilkosság ilyen cselekedet. Az ember kiszámíthatja, hogy e könyv szinte bármely szabályának komoly megsértése hogyan válhat jóvátehetetlen ártó cselekedetté a másikkal szemben.

36. „Az Aranyszabály”: bár erre a keresztények úgy tekintenek, mint keresztény hagyományra, és megtalálható az Új- és az Ótestamentumban egyaránt, sok más emberfajta és nép beszélt róla. Konfuciusz (i. e. ötödik és hatodik század) – aki maga is ősibb munkákból idézett – *Analektáiban* szintén megjelenik. A „primitív” törzseknel is megtalálható. Ilyen vagy olyan formában megjelenik Platon, Arisztotelész, Iszokratész és Seneca ősi műveiben. Az ember évezredekken keresztül az etikus viselkedés egy mércéjének tekintette ezt. Mindazonáltal az ebben a könyvben megadott változatokat újrafogalmazták, mivel a korábbi megfogalmazásokat túl idealisztikusnak gondolták ahhoz, hogy betartsák őket. E változat betartása lehetséges.

Más életének romba döntése tönkreteheti a sajátunkat is. A társadalom reagál – a börtönök és az elmeegógyintézetek olyan emberekkel vannak telezsúfolva, akik ártottak embertársaiknak. De vannak más büntetések is: akár elkapják az embert, akár nem, a mások ellen elkövetett ártó cselekedetek elkövetése – különösen, ha rejtetten történik – súlyos változásokat idézhet elő az illető másokkal és magával szemben tanúsított viselkedésében, melyek mindegyike szomorú változás. Eltűnik az élet öröme és boldogsága.

„Az Aranyszabály” e változata tesztként is használható. Mikor meggyőzőünk valakit arról, hogy alkalmazza, akkor valóságossá válhat számára, hogy *mi* is egy ártó cselekedet. Ez választ ad az embernek arra, mi az, hogy *ártani*. A *rossz cselekedetre* vonatkozó filozófiai kérdést, a vitát, hogy mi is rossz, azonnal meg tudjuk válaszolni személyes alapon: „Nem szeretnéd, hogy ez megtörténjen veled? Nem?” Akkor ez egészen biztosan egy ártó cselekedet, és a társadalom nézőpontjából rossz tett. Ez felébresztheti a társadalmi tudatosságot. Ezután pedig lehetővé teszi az embernek, hogy kigondolja, mit kell és mit nem szabad tennie.

Egy olyan korban, amikor néhányan nem éreznek visszatartást az ártó cselekedetek elkövetésétől, az egyén túlélési lehetősége nagyon mély szintre süllyed.

Ha rá tudod venni az embereket ennek alkalmazására, olyan szabályt adtál a kezükbe, amellyel kiértékelhetik saját életüket, és néhányuk számára megnyitottad az ajtót, hogy ismét csatlakozhassanak az emberi fajhoz.

*A boldogsághoz vezető út le van zárva
azok számára, akik nem tartják vissza magukat
az ártó cselekedetek elkövetésétől.*

20. PRÓBÁLJ ÚGY BÁNNI MÁSOKKAL, AHOGY TE SZERETNÉD, HOGY ŐK BÁNJANAK VELED!

EZ „Az Aranyszabály pozitív változata.

Ne lepődj meg, ha valaki neheztelni látszik, amiért azt mondják neki, „legyen jó”. De lehet, hogy a neheztelés egyáltalán nem a „jónak lenni” gondolatának szól. Lehet, hogy azért neheztel, mert az illető valójában félreérti a szó jelentését.

Az ember sok ellentétes véleménybe és zűrzavarba keveredhet azzal kapcsolatban, mi lehet a „jó viselkedés”. Talán soha nem fogta fel – még ha a tanár tudta is –, miért kapta az adott jegyet „magatartásból”. Még az is előfordulhat, hogy hamis adatokat adtak neki, vagy ő maga tételezett fel hamis adatokat ezzel kapcsolatban: „A gyereknek hallgass a neve”, „Jónak lenni annyit jelent, hogy tétlenek vagyunk.”

Mindazonáltal van rá mód, hogy az egészet az ember teljes megelégedésére tisztázzuk.

Minden korban és a legtöbb helyen az emberiség felnézett bizonyos értékekre, és tisztelettel adózott nekik. „Erényeknek”³⁷ nevezik őket. Bölcsek, jámbor életű emberek, szentek és istenek sajátjának tartották őket. Ezek különböztették meg a barbárt a kulturált embertől, a káoszt a rendes társadalomtól.

Nem feltétlenül kíván sem mennyei parancsszót, sem fárasztóan unalmas kutatást a filozófusok vastag köteteiben, hogy felfedezzük, mi a „jó”. Mi magunk juthatunk felismerésre a témában.

37. **erények:** az ideális tulajdonságok a jó emberi viselkedésben.

Majdnem mindenki képes rájönni erre.

Ha valaki végiggondolná, mit szeretne, hogyan bánjanak vele mások, akkor kikövetkeztethetné, hogy melyek az emberi erények. Csak gondold ki, mit szeretnél, hogyan bánjanak *veled* az emberek.

Mindenekelőtt talán azt szeretnéd, hogy *igazságosan* bánjanak veled: nem szeretnéd, ha az emberek hazudnának rólad, esetleg hamisan vagy durván elítélnének. Igaz?

Valószínűleg szeretnéd, hogy barátaid és társaid *hűségesek* legyenek: nem szeretnéd, ha elárulnának.

Talán azt szeretnéd, hogy *sportszerűen* bánjanak veled. Ne tévesszenek meg, és ne is szedjenek rá.

Azt szeretnéd, hogy az emberek *méltányosan* bánjanak veled.

Azt szeretnéd, hogy *becsületesek* legyenek veled, és ne csapjanak be. Így van?

Esetleg azt szeretnéd, hogy *kedvesen*, kegyetlenség nélkül bánjanak veled.

Meglehet, hogy azt szeretnéd, ha az emberek *tekintettel lennének* a jogaidra és az érzéseidre.

Talán azt szeretnéd, hogy mások *együttérzőek* legyenek, amikor lehangolt vagy.

Ahelyett, hogy lehordanának, valószínűleg azt szeretnéd, ha a többiek *önuralmat* tanúsítanának. Igaz?

Ha bármiféle hibád vagy hiányosságod lenne, vagy ha baklövést követnél el, esetleg szeretnéd, ha az emberek *türelmesek*, nem pedig kritikusak lennének.

Jobban szeretnéd, ha az emberek *megbocsátóak* lennének ahelyett, hogy a bírálatra és a büntetésre koncentrálnának. Így van?

Lehet, hogy azt szeretnéd, ha az emberek *jólelkűek* lennének veled, nem pedig kicsinyesen rosszindulatúak vagy irigyek.

Valószínűleg arra vágysz, hogy mások *higgyenek benned*, ne pedig lépten-nyomon kételkedjenek.

Valószínűleg jobban szeretnéd, ha *tisztelnének*, ahelyett, hogy sértegetnének.

Meglehet, szeretnéd, hogy mások *udvariasak* legyenek veled, és azt is, hogy *megbecsüléssel* bánjanak veled. Igaz?

Talán szeretnéd, hogy az emberek *csodáljanak*.

Lehet, hogy azt szeretnéd, ha az emberek *elismernének*, amikor teszel értük valamit. Így van?

Valószínűleg szeretnéd, hogy mások *barátságosak* legyenek feléd.

Némelyektől talán *szeretetre* vágysz.

És mindenekfelett, nem szeretnéd, ha ezek az emberek csak színlelnék e dolgokat; azt szeretnéd, ha viselkedésük teljesen valódi lenne, és *tisztességgel* cselekednének.

Valószínűleg még többet is el tudsz képzelni. Azonkívül itt vannak az e könyvben foglalt szabályok. És ezzel nagy vonalakban már ki is dolgoztad volna azt, amiket *erényeknek* nevezünk.

Senkitől sem kíván túl nagy képzelőerőt annak felismerése, hogy ha mások rendszeresen így bánnának vele, akkor kellemes élete lenne. És kétséges, hogy az illető sok ellenséges érzést táplálna azok irányában, akik ily módon bánnak vele.

Egy érdekes jelenség³⁸ működése figyelhető meg az emberi kapcsolatokban. Amikor valaki ráüvölt egy másikra, a másik késztetést érez, hogy visszaüvöltsön. Az emberrel eléggé úgy bánnak, ahogyan ő bánik másokkal: valójában maga mutat példát rá, hogyan kellene vele bánni. A aljas B-vel, tehát B aljas A-val. A barátságos B-vel, tehát B barátságos A-val. Biztos

38. **jelenség:** egy megfigyelhető tény vagy esemény.

vagyok benne, hogy folyamatosan látod ezt működni. György utál minden nőt, tehát a nők is hajlamosak utálni Györgyöt. Károly mindenkivel durván bánik, tehát mások hajlamosak durván bánni Károllyal – és ha nem merik nyíltan tenni, akkor talán magukban dédelgetnek egy rejtett késztetést, hogy tényleg nagyon durván bánjanak vele, ha valaha módjuk nyílik rá.

A regények és filmek valószerűtlen világában udvarias gonosztevőket látunk hihetetlenül hatékony bandákkal, és magányos hősokeket, akik egyenesen bugrisok.³⁹ Az élet valójában nem ilyen: az igazi gonosztevők rendszerint igen faragatlan emberek, és a csatlósaik még inkább azok. Napóleont és Hitlert lépten-nyomon elárulták saját embereik. Az igazi hősokek a legcsendesebb beszédű emberek, akikkel valaha találkoztaél, és nagyon udvariasak a barátaikkal.

Mikor valaki elég szerencsés ahhoz, hogy találkozzon és beszéljen a hivatásuk csúcsán álló férfiakkal és nőkkel, gyakran az a megfigyelés döbbsenti meg, hogy egész egyszerűen ők a legkellemesebb emberek, akikkel valaha találkozott. Ez az egyik oka annak, hogy a csúcson vannak: legtöbbjük megpróbál jól bánni másokkal. A körülöttük élők pedig e szerint reagálnak, és hajlamosak jól bánni velük, sőt megbocsátani, ami kevés hibájuk van.

Szóval, kidolgozhatjuk az emberi érényeket a magunk számára egyszerűen azzal, hogy felismerjük, mi magunk hogyan szeretnénk, hogy bánjanak velünk. Ebből kiindulva pedig – azt hiszem, egyetértés vele – minden zűrzavart elrendeztünk arra nézve, hogy mi is valójában a „jó viselkedés”. Ez messze nem azt jelenti, hogy nem vagyunk aktívak, csendben, ölbe tett kézzel

39. **bugris:** kellő nevelésben nem részesült, és ezért műveletlen; faragatlan, durva személy.

ülünk, és nem szólunk egy szót sem. „Jónak lenni” lehet nagyon aktív és erőteljes tevékenység is.

Nem sok öröm lelhető fel a borús, visszafogott komolyságban. Mikor a régiek közül néhányan úgy állították be, hogy az erény gyakorlása zord és komor életet kíván, ezzel hajlamosak voltak azt sugallni, hogy minden öröm abból származik, ha valaki gonosz. Mi sem áll távolabb a valóságtól. Az öröm és az élvezet *nem* erkölcstelenségből ered! Épp ellenkezőleg! Az öröm és az élvezet csak becsületes szívekben kel életre. Az erkölcstelen emberek hihetetlenül tragikus, szenvedéssel és fájdalommal teli életet élnek. Az emberi erényeknek kevés közük van a búskomorsághoz. Ezek az élet napos oldalát jelentik.

Nos, mit gondolsz, mi történne, ha valaki megpróbálna a körülötte élőkkel *igazságosan, hűségesen, sportszerűen, méltányosan, becsületesen, kedvesen, rájuk való tekintettel, együtt érzően, önuralommal, türelemmel, megbocsátón, jólelkűen, hitelt adva nekik, tisztelettel, udvariasan, megbecsüléssel, csodálattal, elismeréssel, barátságossággal, szeretettel* bánni, és mindezt *tisztességgel* tenné?

Talán beletelik egy kis időbe, de nem gondolod, hogy utána sok más ember is megpróbálna ugyanígy bánni vele?

Még ha számolunk is az alkalmankénti visszaesésekkel – a hírekkel, amelyek majd’ a szívbajt hozzák az emberre, a betörővel, akit kupán kell vágnunk, a tökkelütöttel, aki pont akkor vezet lassan a belső sávban, amikor éppen késésben vagyunk a munkából –, eléggé látható, hogy az illető az emberi kapcsolatok egy új szintjére emelné ezzel önmagát. Túlélési lehetősége jelentősen megnövekedne. És bizonyos, hogy élete boldogabb lenne.

Az ember képes befolyásolni a körülötte élők viselkedését. Ha netalán nem ezt tesszük máris, nagyon megkönnyíthető, ha minden nap egyszerűen kiválasztunk egy erényt, és aznap arra specializálódunk. Ha így teszünk, végül az összessel rendelkezünk majd.

A személyes hasznon kívül, az ember segíthet – nem számít, milyen keveset – az emberi kapcsolatok egy új korszakának elkezdésében.

A tóba dobott kavics hullámai a legtávolabbi partig is elgyűrűzhetnek.

A boldogsághoz vezető utat sokkal derűsebbé teszi, ha alkalmazzuk a szabályt: „Próbálj úgy bánni másokkal, ahogy te szeretnéd, hogy ők bánjanak veled!”

21. LÉGY SIKERES ÉS EREDMÉNYES!

*M*ások néha arra törekszenek, hogy eltiporják az embert, hogy semmivé tegyék reményeit, álmait, jövőjét és őt magát is.

Az az ember, aki gonosz szándékkal van a másik irányában, nevetségessé tétellel és sok más eszközzel is megkísérelheti előidézni annak bukását.

Valamilyen okból a magunk jobbítására és a boldogabb életre irányuló erőfeszítéseink támadások céltáblájává válhatnak.

Néha szükséges ezt közvetlenül kezelni. De van egy hosszú távú kezelés, amely ritkán vall kudarcot.

Pontosan mit is próbálnak az ilyen emberek tenni velünk? Megpróbálnak lehúzni. Valószínűleg azt képzelik, hogy valami módon veszélyesek vagyunk a számukra: ha sikert érnénk el a világban, fenyegetést jelenthetnénk rájuk nézve. Tehát az ilyenek különböző úton-módon arra törekszenek, hogy elnyomják az ember tehetségét és képességeit.

Néhány örültnék még olyan általános terve is van, amely valahogy így hangzik: „Ha A sikerebb lesz, akkor A fenyegetést jelenthet rám nézve, ezért minden tőlem telhetőt meg kell tennem, hogy A-t sikertelenné tegyem.” Úgy tűnik, az ilyenekben sohasem merül fel, hogy cselekedeteikkel ellenségükké tehetik A-t, noha az előtte nem volt ellenség. Ez a bajba kerülés szinte biztos módjának tekinthető az ilyen örülteknél. Néhányan egyszerűen előítéletből tesznek így, vagy mert „nem kedvelnek valakit”.

De bármilyen úton próbálkozzanak is, az ilyen emberek valós szándéka az, hogy kisebbítsék célpontjukat, és elérjék, hogy az kudarcot valljon az életben.

Egy ilyen helyzet és az ilyen emberek igazi kezelése, legyőzésük igazi módja az, ha mi sikeresek és eredményesek vagyunk.

Ó igen, igaz, hogy az ilyen emberek, látván, hogy a másik javít a sorsán, eszeveszetté válhatnak, és annál keményebben támadnak. Ilyenkor, ha muszáj, kezeljük őket, de ne hagyjuk abba a sikerek és eredmények elérését, mivel az ilyen emberek épp ezt akarják elérni.

Ha egyre több eredményt érsz el, az ilyen emberek apátiába esnek ezzel kapcsolatban – és tökéletesen fel is adhatják.

Ha az ember céljai értékesek az életben, ha e könyvben található szabályoknak némi figyelmet szentelve törekszik elérni őket, ha sikeres és eredményes, akkor bizonyosan ő lesz a győztes. És – remélhetőleg – anélkül, hogy egyetlen hajuk szála is meggörbülne.

*És ez az én kívánságom a számodra:
légy sikeres és eredményes!*

A boldogság az értékes tevékenységekben való részvételben rejlik. De csak egyetlen ember van, aki teljes biztonsággal megmondhatja, mi tesz valakit boldoggá – ő maga.

A könyvben megadott szabályok valójában az út szélei: ezek megsértésével az ember úgy jár, mint az autós, aki kocsijával lerohan az útról – az eredmény a pillanat, a kapcsolat, egy élet szétrombolása lehet.

Csak te tudod megmondani, hol halad az út, mert te tűzöd ki saját céljaidat az órára, a kapcsolatra, az élet egy szakaszára nézve.

Az ember időnként úgy érezheti magát, mint egy pörgő falevél, amelyet a piszkos utcán sodor a szél; úgy érezheti magát, mint az egyhelyben megragadt homokszem. De senki nem mondta, hogy az élet nyugodt, rendezett dolog – nem az. Az ember nem tépett falevél, és nem is egy homokszem: kisebb vagy nagyobb mértékben megrajzolhatja útjának térképét, és követheti.

Úgy érezheti, ahogy a dolgok most állnak, már túl késő bármit is tenni; múltbéli útja annyira el van rontva, hogy nincs esély egy jövőbeli út megrajzolására, amely akár egy kicsit is más lesz. Mindig van egy pont, amikor az ember új utat jelölhet ki – és megpróbálhatja követni azt. Nincs élő ember, aki ne tudna újrakezdeni.

Az ellentmondástól való legcsekélyebb félelem nélkül állíthatjuk, hogy lehetnek olyanok, akik gúnyolnak, és különböző eszközökkel arra törekszenek, hogy az út peremére taszítsanak, hogy ilyen vagy olyan módon erkölcstelen életre csábítsanak: az összes ilyen

azért tesz így, hogy saját céljait érje el ezzel, a te életed pedig tragédiába és bánatba fullad, ha hallgatsz rájuk.

Alkalmanként természetesen lesznek veszteségeid, miközben megpróbálsz alkalmazni és alkalmaztatni e könyvet. De te csak tanulj ezekből, és ne hagyd abba. Ki mondta, hogy nem göröngyös az út? De még akkor is végig lehet menni rajta. Tehát eleshetünk – de ez nem jelenti azt, hogy nem tudunk ismét fölkelni és továbbmenni.

Ha az ember az út szélein belül marad, nem tévedhet el nagyon. Az igaz lelkesedés, boldogság és öröm más dolgokból, nem összetört életekből erednek.

Ha rá tudsz venni másokat az út követésére, te magad is elég szabad leszel, hogy esélyt adhass magadnak felfedezni, mi a valódi boldogság.

*Az út a boldogsághoz autópálya azok számára,
akik tudják, hol vannak a szélei.*

Te vezetsz.

Jó utat!

A KÖNYV TOVÁBBI
PÉLDÁNYAI BESZEREZHETŐK:

The Way to Happiness Foundation International
201 E. Broadway, Glendale, CA 91205 USA
800-255-7906 or 818-254-0600
Fax: 818-254-0555
Email: info@twth.org
Website: www.thewaytohappiness.org

Ez talán az első nem vallásos morális kódex, amely teljes mértékben a józan észen alapul.
I. Ron Hubbard önálló műként írta meg, és nem része egyetlen vallásos tannak sem.
Újra nyomtatása, illetve egyéni terjesztése nem tételezi fel, hogy az illető kapcsolatban van
bármiféle vallásos szervezettel, vagy szponzora annak. Ezért minisztériumok, és azok dolgozói
számára megengedhető, hogy nem vallásos tevékenységként terjesszék. (Az újra nyomtatás
elintézhető a copyright-hilájdíjonossal vagy annak meghatalmazottjával.)

HUNGARIAN EDITION